

Kol Jákov

AZ ORTHODOXIA HÍREI

קול יעקב

2022. június 22. – כ"ג סיון התשפ"ב

Kiadja: Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség

2. évfolyam 43. szám

Hetizakasz

SLÁCH

פרשת שלח
הפטרה: וישלח יהושע

„Ha kedvet lel az Örökkévaló bennünk, akkor elvisz bennünket ebbe az országba és nekünk adja azt; oly országot, mely tejjel-mézzel folyó.”

Június 24.

הדלקת הנרות: 20:26

Június 25.

מעריב במוצאי ש"ק:

21:48

מולד חודש תמוז ביום ד'

06:48 3/18

Az igazságmondás ereje

Egy csodálatos történet az אמ"ר-ről, az igazság erejéről, és arról, hogy hogyan háritottak el egy pogromot a morvaországi Boskovice városában.

Ráv Smuél háLévi Kelin (1720?-1806) a város *ros jesivája* és híres *poszeke* volt, a מחזית השקל halhatatlan szerzője, aki különösen híres volt az igazmondásáról.

Történt egyszer, hogy a városban meggyilkoltak egy nem-zsidó fiút, mely tragikus esetről egyhamar azt kezdték pletykálni, hogy a zsidók tették, hogy a vérét a peszáchi maceszhez használják. Azt is beszéltek, hogy a gyilkos kés nem másé, mint a város rabbijáé, mely híresztelések majdnem pogromot okoztak.

Kelin rabbit a tárgyalásokig bebörtönözték, majd a tanúk padján az első kérdés az volt hozzá, hogy övé-e a kés. A rabbi – az ügyvédjének tanácsa ellenére – azt válaszolta, hogy igen, a gyilkos fegyver tényleg az övé, de fogalma sincs, hogy ki ölhetette meg a gyermeket. Az ügyvéd ezután rögtön felmondott, a rabbi védelem nélkül maradt.

A következő napokban mások is megpróbálták rábírní a rabbit, hogy tagadja le, hogy övé lenne a kés, még a bíró is lehetőséget kínált neki, hogy visszavonja a vallomását, ám Ráv Smuél kitartott az eredeti mellett. A bíró egy ízben azt is mondta: „Nem kérdés, hogy ez egy ártatlan ember, de pont az őszintesége az, ami veszélybe sodorja.”

A következő napok egyikén az ügyész egy újabb tanút, egy nem-zsidó embert szólított, aki a következőt mondta: „Többször jártam a

rabbi házában, és teljes bizonyossággal állíthatom, hogy ez az a kés, amit a gyilkosságnál használtak, mert ezen egy aprócska üreg van a kés pengéjének szélén.” A bíró megerősítette, hogy a kés tényleg olyan, mint amilyennek a második tanú leírta, mire a teremben ülő zsidók teljesen megrémültek. De nem úgy a rabbi, aki közölte, hogy módosítani kíván a vallomásán, s bár ezen a bíróság felháborodott, hogy bolondját akarja járatni velük, Kelin rabbi végül elmondhatta módosítását: „A kés tényleg az enyém. De korábban azt mondtam, hogy nem tudom, ki lehet a gyilkos. Mostmár azonban van egy ötletem.” S a tanúra mutatott.

„Bárki bejöhöt hozzám, és tudhatja milyen késeim vannak. Azonban csak ennek az egynek van ez a hibája, melyet az állítólagos tanú leírt. Úgy gondolom, az egyetlen lehetséges módja annak, hogy így ismerje a kést, ha ő maga is használta.” – folytatta a rabbi, mire végül is a másik beismerte a gyermek meggyilkolását.

Ha Ráv Smuél félelemből tagadta volna az igazságot, hogy a kés az övé, akkor a második tanú vallomása után minden bizonnyal rá terelődött volna a végső gyanú, mely ki tudja milyen véres pogromhoz vezetett volna...

Az igazságmondás sosem árthat! Ráv Smuél Kelin történetéből tanulhatjuk, hogy az igazság ereje oly nagy is lehet, hogy nem csupán az igazság vallóját, de akár egy egész közösséget is megvédhet.

Rabbi Yair Hoffman, VINnew.com-on közölt írása alapján.

English Corner - Parashat Shelach

Parashat Shelach takes us through a variety of topics. Beginning with the sin of the spies, it goes on to relate the battle against Amalek, the laws of meal offerings and wine libations, the laws of separating challah, a man who gathered sticks on Shabbos, and finally the laws of tzitzis on our garment.

It's written "velo sasuru" – "don't follow after your hearts and eyes". The root s-u-r, to follow after, has appeared several times in the episode of the spies, whose object was to tour the land. RaSHI states

that "the eyes and the heart are the meraglim, spies, for the body; the eye sees, the heart desires, and the body sins". Rav Shimshon Rapphoel Hirsch explains that this special item of clothing is designed as a rectification for the sin of the spies. They followed after their eyes – that is to say, they relied on their minds to recall their special supernatural care.

Tzitzis tells us not to follow our eyes, but instead to remember our higher calling in life. We aren't to be bound by the usual rules of this

world, by what our eyes see and what they lead our heart to feel. We are to look at the tzitzit and be conscious of our duties.

The techeles, the blue thread in the tzitzit is designed to emphasize this point. It's the colour of the sea, which is the link to faraway lands. It reminds us that we are connected to a higher dimension and aren't subject to the usual rules of this world that our eyes see. (Brea, Slifkin)

Shabbat Shalom, Sharon Paskesz

Slách (4Mózes 13:1-15:41.)

„És szólt az Örökkévaló Mózeshez mondván: Küldj el magadnak férfiakat, hogy kikémleljék Kánaán országát[...]” (4Mózes 13:1.) – Az első könyvben úgy magyarázzák Bölcsseink, mikor a Teremtő szól Ábrámnak: „Menj el magadnak országodból [...]” (1Mózes 12:1.) – vagyis „magadnak”: „a te javadra, a te érdekedben”. Magyarázhatjuk itt ugyanúgy: „küldj el magadnak” – Mózes nem mehetett be Erec Jiszroélbe. A kémeknek „hála” plusz negyven évet kellett vándorolniuk a pusztában, így Majse Rábénu kapott még negyven évet élni ezen a földön, tehát a kémek küldése „magadnak” – a te javadra, a te érdekedben (*Tiferesz Fajneszn*).

„És szólt az Örökkévaló: Megbocsátok szavad szerint.” (4Mózes 14:20.) – RáSI a következőképpen magyarázza: „Úgy, ahogy mondtad,

nehogy azt mondják a nemzetek: mivel nem bírta az Örökkévaló elvinni ezt a népet az országba [...]”

A dolog érthető, miért kell ezt RáSInak magyaráznia? Íme, Mózes imádkozott az Örökkévalóhoz, hogy kegyelmezzen meg Izrael népének, és ne pusztítsa el őket, nehogy általmegszentségtelenüljön a Teremtő neve. Mert azt mondanák a népek, hogy: „mivel nem bírta [...]”

Minden ember szíve az Örökkévaló kezében van, és ahogy Ő akarja, úgy gondolkodik, úgy dönt az ember. Ezek szerint válaszolhatta volna azt az Teremtő Mózesnek, hogy Ő majd elintézi, hogy ne ez legyen a nemzetek gondolata, így nem fog nevének csorba esni. Tudjuk azonban, hogy egy cádik szava nem vész el nyomtalanul, úgy ahogy áll Jób könyvében: „Amely

szóval határozol, az beteljesül neked [...]” (22:28.)

Mivel Mózes úgy mondta az imájában, hogy azt fogják mondani az egyiptomiak: „mert nem volt képes az Örökkévaló bevinni Izrael népet a Szentföldre”, ezért, ha elpusztítja népét, biztos így fogják mondani az egyiptomiak és megszentéltelenedik neve. A cádik végzését a Teremtő megtartja, így nem változtat meg az egyiptomi a gondolatát. Ezért mondja RáSI: „megbocsátok szavaid szerint – úgy ahogy mondtad, nehogy azt mondják, az egyiptomiak[...]” – Mivel azt mondtad, hogy ezek lesznek a szavaik, nem változtatom meg gondolatukat. Ha nem mondtad volna, akkor lehetőségem lett volna megváltoztatni és megbüntethettem volna népemet, – *chász vösolajm* (*Ködüsesz Lévi*).

Gut sábesz, Paskesz Zev

Egy éves a 24 órás Tóra-központ

Amikor az אור החיים הקדוש szerzője, Chájim Ibn Attar (1696-1743) 1740-ben Marokkóból a Szentföldre vándorolt, végig az a cél lebegett a szeme előtt, hogy az Örökkévaló öröme egy olyan jesivát alapítson Jeruzsálemben, ahol a nap minden órájában a szent Tórát tanulják. Sajnos a rabbi gyönyörű terve egy pestisjárvány miatt elhalasztódott, de azután, élete vége előtt néhány hónappal mégis sikerült neki.

Szintén ebben az időben, csak néhány évvel korábban a הרמח"ל, vagyis Mose Chájim Luzzatto rabbi (1707-1746) szintén nyitott egy ilyen jesivát az olaszországi Padovában, röviddel az előtt, hogy Erec Jiszráélbe költözött volna. Alig egy évszázaddal később pedig a Vilnai Gáon híres talmidja, Ráv Chájim Volozsiner (1749-1821) állt elő ugyanezzel az ötlettel a Tóra-tanulás terjesztésére.

A 18. században ennek a három Tóra-óriásnak az elhatározásának volt köszönhető, hogy nem volt a napban egy olyan perc sem, amikor valaki ne tanult volna Tórát.

5781-ben (2020-ban) Ávrahám Eisen, a Pozna Rov – a „Shas Yiden Kollel Network” alapítója – felkereste háRáv háGáon Chájim Kanievsky rabbi, hogy áldását kérje a 24 órás Tóra-tanulás ötletének felújítására. Kanievsky rabbi teljes támogatásáról biztosította Eisen rabbi, minek eredményeképpen egy évvel ezelőtt Jeruzsálemben megnyílhatott a 24 órás Tóra-tanuló center. Az új központban 11 kollel – eddig 164 tanulója – osztotta fel egymás között a napot, hogy egy fedél alatt tanuljon. A

résztevők havonta komoly tesztet is írnak, melyben számot vetnek az új tudásukról.

A fantasztikus intézmény működésével kapcsolatos pozitív véleményüknek a következő nagyságok is hangot adtak: Ráv Gerson Edelstein, Ráv Berel Povarszky, Ráv Simon Badani, Ráv Dovid Cohen, Ráv Boruch Mordecháj Ezrachi, Ráv Chájim Feinstein, Ráv Simon Galai, Ráv Srágá Steinman, Ráv Dovid Bazri, Reb Elimelech Biderman, Ráv Jákov Méir Schechter, Ráv Mose Sternburch és Ráv Jicchák Tuvja Weiss.

Júda Aszód, a szerdahelyi gáon története

Szíván hónap 23-án van az évfordulója annak, hogy 1866-ban, 70 éves korában elhunyt a világhíres Júda Aszód, dunaszerdahelyi gáon; a 19. század egyik legnagyobb háláchá-tudósa, a *חידושי מהרי"א*, a *דברי מהרי"א* és még sok más rezponzum szerzője.

A kegyeletos megemlékezésnek teszünk eleget, amikor ez alkalomból felidézzük Schwartz József (1878–1944) nagyváradai egyleti rabbi 1933-ban közölt történeteit, amiket még apósától, Deutsch Eliezer (1849–1916) bonyhádi rabbitól hallott, aki a Júda Aszód egyik tanítványa volt.

Egyszer megtörtént, hogy a község már összegyülekezett imára, de a sámesz még mindig nem jelent meg és még a zsinagóga is zárva volt. Amikor végre előkerült a sámesz, azt mondta, hogy igazán röstelli a dolgot, de eddig a kulcsokat kereste, mégsem találja azokat sehol. Az imaház előtt várakozók erre még dühösebbek lettek és nagy lármát csaptak. Erre a jelenetre érkezett meg a főrabbi. Amikor érdeklődésére nagy megbotránkozva elmondták neki, hogy mi történt, akkor Reb Júda nyugodt stílusban a következőt jegyezte meg: „Bizonyára Isten akarata, hogy most itt, ebben a hideg időben fázzunk egy kissé. Várjunk hát türelemmel!”

Alig, hogy kimondta ezeket a szavakat, a zsinagóga teteje és felső építménye hirtelen összeomlott. Mindenki láthatta, hogy micsoda szerencsétlenség történt volna, ha az imaház kulcsa időben előkerült volna...

*

A Júda Aszód egyszer egy hosszabb prédikációt tartott és az egyik hívő, aki nem értett a dologhoz, nagyon türelmetlenkedett. A *drosó* közben többször előhúzta az óráját és a szónoknak mutogatta. A többedik alkalommal a főrabbi ránézett és gunyorosan azt mondta: „Tudom, hogy az óra jó, de a mutatója – az már nem ér annyit.”

*

Lichtenstein Hillél (1814–1891) szikszói, később híres kolomeai rabbi, a *שירי משכיל*, a *משכיל אל דל*, az *על לעשות* és még számos könyv szerzője már fiatal korában ismert volt a legintranzigensebb és legrigorózusabb vallásosságáról. Fiatal korában elment Dunaszerdahelyre, hogy *hatorasz hajroót* (rabbiképesítést) kapjon a nagy gáontól. A vizsga természetesen a legfényesebben sikerült és a főrabbi meghívta a fiatalembert magához ebédre. Leültette karosszékebe, de nem akart ráülni, mert aggálya volt, hátha a karosszék *saátnéz*. Mosakodásra került a dolog, de vendége külön poharat kért, mert látta, hogy a mosdócsészén egy kis csorba

van. Peszách után volt, így az asztalra még mácesz került, de nem akart enni belőle, mert aggálya volt, hátha már molyok vannak rajta. Hoztak bort, de nem akart belőle inni, mert már fel volt bontva. Tálaltak cseresznyét, de visszautasította, mert olyan gyümölcsből nem evett, amelyet vizsgálni kell, hogy nem kukacos-e. Erre felugrott Ráv Júda Aszód és dühösen kérdezte:

– „Tulajdonképpen, hogy is hívják magát?”

A fiatal tudós csodálkozva kérdezte vissza:

– „Hát nem tetszik tudni, hogy hívnak engem? Az én nevem Hillél.”

A szerdahelyi gáon erre azt mondta:

– „Téved, én érdemlem meg a Hillél nevet, mert nekem van olyan türelmem, amely méltó Hillélhez, ha mindezt eltűröm a házamban.”

De aztán gondolt egyet és jóságos mosollyal folytatta:

– „Nu, jól van fiam, »*k'majszchó jirbü b'jiszróél*«, – szeretném, hogyha sokan volnának ilyenek Izraelben.” Azután legdicsőítőbb jelzők kíséretében kiszolgáltatta neki a rabbiképesítést.

Hanna Garden étterem

Kínálatunkban a hagyományos magyar és zsidó konyha nélkülözhetetlen fogásai szerepelnek.

Asztalfoglalás:

(06 1) 342 1072

web: hannagarden.hu

e-mail: hannagarden@maoih.hu

Nyitvatartás:

Vasárnap-Csütörtök: 12:00-22:00

Péntek: 12:00-16:00

Ráv Joszef Léb Szófer jorcájtja

A polgári naptár szerint idén június 21-ére esik Ráv Joszef Léb Szófer (1861–1918) paksi gáon évfordulója, sziván 22. Régi rabbidinasztia sarjaként látta meg a napvilágot Kiskunhalason, ahol apja, Eliezer Sussmann Szófer, a ילקוט אליעזר halhatatlan szerzője akkor rabbi volt. A Tórától átítatott szülői ház után a bonyhádi jesivába, majd nagyapja, Ungár Joél paksi rabbi mellé szegődött tanulni, végül pedig a pozsonyi jesivában tökéletesítette tudását. Felesége, Rebecen Ráchel, a bonyhádi mesterének, Pollák Mose rabbi egyik unokahúga volt. 1885-ben választották a derecskei hitközség élére, majd apja halála után, 1902-ben a paksi rabbiszékbe hívták meg. Pakson jelentős jesivát állított fel, ahol a bóchereknek nem csak tanítómestere, de apamodellje is volt. Háláchá-tudása mellett híres volt jó szívről, – relatíve rövid élete alatt feleségével saját gyermekei mellett 17 árvát neveltek fel. Egyik nevelt fia, Menáchem Szófer marosvásárhelyi rabbiiktatásán érte utol a hirtelen halál, de apja és nagyapja mellé, Pakson temették el. Emlékéből fakadjon áldás!

ÚJ IMAIDÓ!

Felhívjuk kedves hittestvéreink figyelmét, hogy a hétköznapi napokénti második sácharisz ima időpontja a korábbi 8:30 helyett 8:00-kor fog kezdődni a Kazinczy utcai Orthodox Sász Chevra imaházban. Az első reggeli ima időpontja változatlanul 7:00 maradt.

Imádkozzunk Dovid Cohen שליט"א rabbiért

A The Yeshiva World-től vettük a hírt, hogy a ישיבת חברון ננסת ישראל vezetője, a 72 éves Ráv háGáon Dovid Cohen rabbit pénteken kórházba szállították, miután mellkasi fájdalmak jelentkeztek nála, – valószínűleg szívinfarktusa volt. A rabbi múlt héten vasárnap Philadelphiában tartott egy nagyszabású beszédet, majd az Egyesült Államokból szerdán tért vissza a Szentföldre. A rabbi több mint három évtizede tanít az 1924-ben alapított nagyhírű chebroni jesivában. Kérjük minden kedves Olvasónkat, hogy mondjanak zoltárokat, imádkozzanak a rabbi mielőbbi teljes felépüléséért, a neve: הרב דוד בן חיה אסתר עטל.

Imaidők az orthodox imaházakban (2022.06.24.–06.30.)

	Szombatfogadás	Szombaton (reggeli, délutáni és esti ima)	Hétköznaponként (reggeli, délutáni és esti ima)
Kazinczy nagyzsinagóga	20:40	09:00; 20:25; 21:48	08:00 és 09:00 (vasárnap) 07:00 és 08:00 (hétfőtől péntekig) 13:30 (vasárnap-péntek) 20:30 (vasárnap-csütörtök)* 21:00 és 21:45 (vasárnap-csütörtök)
Dessewffy zsinagóga	19:00	9:30; 20:15	08:30; 20:30; 21:00
Alma utcai imaház	-	09:00	-
Teleki téri stiebel	-	09:00	-
Visegrádi Sul	-	09:00	-

* ביום ג' יום כיפור קטן – מנחה: 20:05

Hanna Deli

Szeretettel várjuk vendégeinket a Hanna Delibe folyamatosan bővülő árukészlettel, házi készítésű süteményekkel az új teraszon. Péntekenként kézműves bárchesszal, jeruzsálemi kuglival stb.

Cím: 1074 Budapest, Dob u. 35.

Telefon: +36 (1) 342 1639

Rendelés leadása: rendeles@maoih.hu

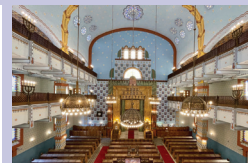
Nyitvatartás:

Hétfő – Csütörtök: 9:00–18:00

Péntek: 7:00–15:00

LEGYEN A TÁMOGATÓNK!

Kolel • Kazinczy Sász Chevra • Kazinczy Zsinagóga •
Dessewffy Zsinagóga • Alma utcai Zsinagóga • Női Klub •
Kazinczy Klub • Kidus • Mikve • Talmud Tóra gyerekeknek •
Adomány a rászorulóknak • Chevra Kadisa

www.tamogatas.maoih.hu

Kol Jákov 2022 – 43. szám Ingyenes lapszám. Heti, képes, információs magazin.

MAOIH 1074 Budapest Dob utca 35. | e-mail: info@maoih.hu | web: www.maoih.hu | Felelős kiadó: Deutsch Róbert | Főszerkesztő: Cseh Viktor
A lapban megjelent hirdetések tartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget. Az elhelyezett fizetett hirdetések nem tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét.
A hirdetések közzétételéért teljes mértékben felelősek a gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény rendelkezéseit, valamint az önszabályozó reklámpiacon kialakult gyakorlatot. A kiadvány tórai és egyéb szent szövegeket, illetve azok magyarázatait tartalmazza, ezért kérjük ne dobja el.